

Memofuncties

Stefan Holdermans Doaitse Swierstra

October 12, 2010

De Fibonaccireeks

Leonardo van Pisa ($\pm 1170 - \pm 1250$):

$$F_n = \begin{cases} n & \text{if } n < 2, \\ F_{n-2} + F_{n-1} & \text{if } n \geqslant 2. \end{cases}$$


```
fib :: Integer \rightarrow Integer
fib 0 = 0
fib 1 = 1
fib n = fib (n-2) + fib (n-1)
```


GHCi met :set +s:

Main >

GHCi met :set +s:

Main> fib 10


```
Main > fib \ 10
55
0.02 secs, 3043752 bytes
Main >
```


GHCi met :set +s:

Main > fib 10 55 0.02 secs, 3043752 bytes Main > fib 20

◆□▶◆御▶◆団▶◆団▶ 団 めの◎

```
Main > fib 10
55
0.02 secs, 3043752 bytes
Main > fib 20
6765
0.06 secs, 3133924 bytes
Main >
```

```
Main > fib 10

55

0.02 secs, 3043752 bytes

Main > fib 20

6765

0.06 secs, 3133924 bytes

Main > fib 25
```

```
Main > fib 10
55
0.02 secs, 3043752 bytes
Main > fib 20
6765
0.06 secs, 3133924 bytes
Main > fib 25
75025
0.63 secs, 34743476 bytes
Main >
```

```
Main > fib 10
55
0.02 secs, 3043752 bytes
Main > fib 20
6765
0.06 secs, 3133924 bytes
Main > fib 25
75025
0.63 secs, 34743476 bytes
Main > fib 30
```

GHCi met :set +s:

```
Main > fib 10
55
0.02 secs, 3043752 bytes
Main > fib 20
6765
0.06 secs, 3133924 bytes
Main > fib 25
75025
0.63 secs, 34743476 bytes
Main > fib 30
832040
6.80 secs, 383178156 bytes
```


◆□▶◆御▶◆団▶◆団▶ 団 めの◎

Interactieve sessie: aantal rekenstappen

Hugs (http://haskell.org/hugs):

```
Main > fib 10
55
Main > fib 20
6765
Main > fib 25
75025
Main > fib 30
832040
```


Interactieve sessie: aantal rekenstappen

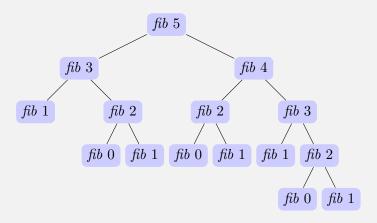
Hugs (http://haskell.org/hugs) met +s:

```
Main > fib 10
55
3177 reductions, 5054 cells
Main > fib 20
6765
390861 reductions, 622695 cells
Main > fib 25
75025
4334725 reductions, 6905874 cells, 6 garbage collections
Main > fib 30
832040
48072847 reductions, 76587387 cells, 77 garbage collections
```


[Faculteit Bètawetenschappen Informatica]

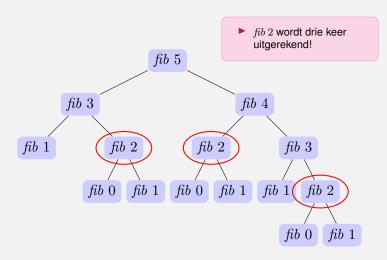
Aanroepboom

Aanroepboom

4□▶
4□▶
4□▶
4□▶
4□▶
4□▶
4□
9
0

Aantal recursieve aanroepen

Aantal recursieve aanroepen voor $fib\ n$:

waarde voor n	aantal aanroepen van fib
5	15
10	177
15	1973
20	21891
25	242785
30	2692537

Faculteit Bètawetenschappen

Lokale memoïsatie

Idee: 'onthoud' de resultaten van functieaanroepen voor een reeks argumenten.

Lokale memoïsatie

Idee: 'onthoud' de resultaten van functieaanroepen voor een reeks argumenten.

```
fib :: Integer \rightarrow Integer
fib n = fibs ! n
where
fibs = listArray (0, n) $
0:1: [fibs ! (k-2) + fibs ! (k-1) | k \leftarrow [2...n]]
```

Lokale memoïsatie

Idee: 'onthoud' de resultaten van functieaanroepen voor een reeks argumenten.

```
fib :: Integer \rightarrow Integer
fib n = fibs ! n
where
fibs = listArray (0, n) $
0 : 1 : [fibs ! (k - 2) + fibs ! (k - 1) | k \leftarrow [2 ... n]]
```

Voor opeenvolgende aanroepen van fib wordt telkens een nieuwe array fibs opgebouwd.

◆□▶◆御▶◆団▶◆団▶ 団 めの◎

Globale memoïsatie

Een globale memofunctie

- onthoudt ook de resultaten van voorafgaande aanroepen,
- onthoudt resultaten voor alle argumenten.

Globale memoïsatie

Een globale memofunctie

- onthoudt ook de resultaten van voorafgaande aanroepen,
- onthoudt resultaten voor alle argumenten.

Doel: een bibliotheekje om eenvoudig memoïserende versies van alle functies van de natuurlijke getallen te maken.

[Faculteit Bètawetenschappen

Informatical

Dekpuntcombinator

Een dekpunt (Eng.: fixed point) van een functie f is een waarde x waarvoor f x = x.

Dekpuntcombinator

Een dekpunt (Eng.: fixed point) van een functie f is een waarde x waarvoor f x = x.

Een dekpuntcombinator is een hogere-ordefunctie die dekpunten van andere functies 'berekent':

$$fx :: (\alpha \to \alpha) \to \alpha$$

$$fx \quad f \quad = f (fx f)$$

Met fix kan het gebruik van recursie expliciet gemaakt worden.

Informatical

Faculteit Bètawetenschappen

Met fix kan het gebruik van recursie expliciet gemaakt worden.

Bijvoorbeeld:

```
egin{array}{lll} fac :: Integer & \rightarrow Integer \ fac & 0 & = 1 \ fac & n & = n*fac \ (n-1) \end{array}
```

Met *fix* kan het gebruik van recursie expliciet gemaakt worden.

Bijvoorbeeld:

```
egin{array}{lll} fac :: Integer & \rightarrow Integer \ fac & 0 & = 1 \ fac & n & = n*fac \ (n-1) \ \end{array}
```

kan met fix geschreven worden als

```
fac :: Integer \rightarrow Integer

fac = fix fac'

where

fac' f 0 = 1

fac' f n = n * f (n - 1)
```

Met *fix* kan het gebruik van recursie expliciet gemaakt worden.

Bijvoorbeeld:

kan met fix geschreven worden als

Idee: introduceer een extra parameter voor de recursieve aanroep.

```
fac :: Integer \rightarrow Integer
fac = fix fac'
where
fac' f 0 = 1
fac' f n = n * f (n - 1)
```

◆□▶◆御▶◆団▶◆団▶ 団 めの◎

Met *fix* kan het gebruik van recursie expliciet gemaakt worden.

Bijvoorbeeld:

kan met fix geschreven worden als

Idee: introduceer een extra parameter voor de recursieve aanroep.

```
fac :: Integer \rightarrow Integer

fac = fix fac'

where

fac' f 0 = 1

fac' f n = n * f (n - 1)
```

 $fac' :: (Integer \rightarrow Integer) \rightarrow Integer \rightarrow Integer.$

Universiteit Utrecht

[Faculteit Bètawetenschappen Informatica]

Expliciete recursie: voorbeeld

$$fac \ 3$$
=
$$fix \ fac' \ 3$$
=
$$fac' \ (fix \ fac') \ 3$$
=
$$3 * fix \ fac' \ (3-1)$$
=
$$3 * fix \ fac' \ 2$$
=
$$3 * fac' \ (fix \ fac') \ 2$$
=
$$3 * (2 * fix \ fac' \ (2-1))$$
=
$$3 * (2 * fix \ fac' \ 1)$$

$$= 6$$

$$= 3 * 2$$

$$= 3 * (2 * 1)$$

$$= 3 * (2 * (1 * 1))$$

$$= 3 * (2 * (1 * fix fac' 0))$$

$$= 3 * (2 * (1 * fix fac' (1 - 1)))$$

$$= 3 * (2 * fac' (fix fac') 1)$$

$$= 3 * (2 * fix fac' 1)$$

Nogmaals de Fibonaccireeks

Fibonaccifunctie met expliciete recursie:

```
fib :: Integer \rightarrow Integer

fib = fix fib'

where

fib' f 0 = 0

fib' f 1 = 1

fib' f n = f (n-2) + f (n-1)
```

Nogmaals de Fibonaccireeks

Fibonaccifunctie met expliciete recursie:

```
fib :: Integer \rightarrow Integer
fib = fix fib'
where
fib' f 0 = 0
fib' f 1 = 1
fib' f n = f (n-2) + f (n-1)
```

Idee: vervang fix door een memoïserende dekpuntcombinator.

Bibliotheek voor memofuncties: aanpak

Kies een (geparameteriseerd) datatype *Memo* voor memotabellen.

Informatical

Bibliotheek voor memofuncties: aanpak

Kies een (geparameteriseerd) datatype *Memo* voor memotabellen.

Definieer functies tabulate en apply,

```
tabulate :: (Integer \rightarrow \alpha) \rightarrow Memo \alpha apply :: Memo \alpha \rightarrow Integer \rightarrow \alpha
```

zodat:

- ▶ tabulate f een (lazy) memotabel met alle functiewaarden van f oplevert en
- ightharpoonup apply $mem\ n$ de waarde voor n in mem oplevert.

Bibliotheek voor memofuncties: aanpak

Kies een (geparameteriseerd) datatype *Memo* voor memotabellen.

Definieer functies tabulate en apply,

```
tabulate :: (Integer \rightarrow \alpha) \rightarrow Memo \ \alpha \ apply :: Memo \ \alpha \rightarrow Integer \rightarrow \alpha
```

zodat:

- ▶ tabulate f een (lazy) memotabel met alle functiewaarden van f oplevert en
- ightharpoonup apply $mem\ n$ de waarde voor n in mem oplevert.

Definieer een dekpuntcombinator memo in termen van tabulate en apply.

[Faculteit Bètawetenschappen Informatica]

Memolijsten

In eerste instantie zullen we memotabellen representeren m.b.v. oneindige lijsten:

type
$$Memo \alpha = [\alpha]$$

Informatical

Faculteit Bètawetenschappen

Memolijsten

In eerste instantie zullen we memotabellen representeren m.b.v. oneindige lijsten:

type
$$Memo \alpha = [\alpha]$$

```
tabulate :: (Integer \rightarrow \alpha) \rightarrow Memo \alpha
tabulate f = map f [0..]
```

Memolijsten

In eerste instantie zullen we memotabellen representeren m.b.v. oneindige lijsten:

```
type Memo \alpha = [\alpha]
```

```
tabulate :: (Integer \to \alpha) \to Memo \alpha
tabulate f = map f [0..]
```

```
apply :: Memo \alpha \rightarrow Integer \rightarrow \alpha
apply (x: \_) 0 = x
apply (\_: xs) n = apply xs (n-1)
```



```
memo :: ((Integer \rightarrow \alpha) \rightarrow Integer \rightarrow \alpha) \rightarrow Integer \rightarrow \alpha
memo \quad f' \qquad \qquad = f
\mathbf{where}
f = apply \ (tabulate \ (f' \ f))
```

```
memo :: ((Integer \rightarrow \alpha) \rightarrow Integer \rightarrow \alpha) \rightarrow Integer \rightarrow \alpha
memo \quad f' \qquad \qquad = f
\mathbf{where}
f = apply \ (tabulate \ (f' \ f))
```

▶ De combinator levert een dekpunt f van f'.

```
memo :: ((Integer \rightarrow \alpha) \rightarrow Integer \rightarrow \alpha) \rightarrow Integer \rightarrow \alpha
memo \quad f' \qquad \qquad = f
\mathbf{where}
f = apply \ (tabulate \ (f' \ f))
```

- ▶ De combinator levert een dekpunt f van f'.
- ▶ De functie f haalt zijn resultaat uit een memotabel tabulate (f' f).

```
memo :: ((Integer \rightarrow \alpha) \rightarrow Integer \rightarrow \alpha) \rightarrow Integer \rightarrow \alpha
memo \quad f' \qquad \qquad = f
\mathbf{where}
f = apply \ (tabulate \ (f' \ f))
```

- ▶ De combinator levert een dekpunt f van f'.
- ▶ De functie f haalt zijn resultaat uit een memotabel $tabulate\ (f'\ f)$.
- ightharpoonup Elk element in de tabel wordt berekend met f'.

```
memo :: ((Integer \to \alpha) \to Integer \to \alpha) \to Integer \to \alpha
memo \quad f' \qquad = f
\mathbf{where}
f = apply \ (tabulate \ (f' \ f))
```

- ▶ De combinator levert een dekpunt f van f'.
- ▶ De functie f haalt zijn resultaat uit een memotabel $tabulate\ (f'\ f)$.
- ▶ Elk element in de tabel wordt berekend met *f*′.
- ▶ Recursieve aanroepen gebruiken de memofunctie f.

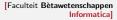
```
memo :: ((Integer \to \alpha) \to Integer \to \alpha) \to Integer \to \alpha
memo \quad f' \qquad \qquad = f
\mathbf{where}
f = apply \ (tabulate \ (f' \ f))
```

- ▶ De combinator levert een dekpunt f van f'.
- ▶ De functie f haalt zijn resultaat uit een memotabel tabulate (f' f).
- Elk element in de tabel wordt berekend met f'.
- ightharpoonup Recursieve aanroepen gebruiken de memofunctie f.
- Dankzij lazy evaluation worden alleen die elementen in de memolijst uitgerekend die echt nodig.

```
memo :: ((Integer \to \alpha) \to Integer \to \alpha) \to Integer \to \alpha
memo \quad f' \qquad = f
\mathbf{where}
f = apply \ (tabulate \ (f' \ f))
```

- ▶ De combinator levert een dekpunt f van f'.
- ▶ De functie f haalt zijn resultaat uit een memotabel tabulate (f' f).
- \blacktriangleright Elk element in de tabel wordt berekend met f'.
- ightharpoonup Recursieve aanroepen gebruiken de memofunctie f.
- Dankzij lazy evaluation worden alleen die elementen in de memolijst uitgerekend die echt nodig.
- ▶ De tabel is onafhankelijk van de parameter van *f*; alle aanroepen van *f* maken dus gebruik van dezelfde tabel.

Fibonaccireeks met memolijsten

Fibonaccifunctie met globale memoïsatie:

```
fib :: Integer \rightarrow Integer

fib = memo \ fib'

where

fib' \ f \ 0 = 0

fib' \ f \ 1 = 1

fib' \ f \ n = f \ (n-2) + f \ (n-1)
```

Memolijsten: aantal reducties

```
Main > fib 10
55
1450 reductions, 2316 cells
Main > fib 20
6765
5060 reductions, 8178 cells
Main > fib 25
75025
7690 reductions, 12463 cells
Main > fib 30
832040
10870 reductions, 17649 cells
```


4□▶
4□▶
4□▶
4□▶
4□▶
4□▶
4□
6
6

Main>

Main> fib 30

Faculteit Bètawetenschappen

```
Main > fib 30
832040
10870 reductions, 17649 cells
Main>
```


Informatical

Faculteit Bètawetenschappen

```
Main > fib 30 832040 10870 reductions, 17649 cells Main > fib 30
```

```
Main > fib 30
832040
10870 reductions, 17649 cells
Main > fib 30
832040
359 reductions, 583 cells
```



```
Main > fib 30
832040
10870 reductions, 17649 cells
Main > fib 30
832040
359 reductions, 583 cells
```

Bij de tweede aanroep hoeft alleen het resultaat in de lijst opgezocht te worden.

[Faculteit Bètawetenschappen

Memolijsten: lineaire zoektijd

- Arrays: gefixeerd aantal argumenten, maar constante zoektijd.
- Lijsten: alle argumenten, maar lineaire zoektijd.

Informatical

Memolijsten: lineaire zoektijd

- Arrays: gefixeerd aantal argumenten, maar constante zoektijd.
- Lijsten: alle argumenten, maar lineaire zoektijd.

Main > fib 5000 3878968454388325633701916308325905312082127714... 41.78 secs, 2532516300 bytes

[Faculteit Bètawetenschappen

Memolijsten: lineaire zoektijd

- Arrays: gefixeerd aantal argumenten, maar constante zoektijd.
- Lijsten: alle argumenten, maar lineaire zoektijd.

Gulden middenweg: memobomen (alle argumenten, logaritmische zoektijd).

[Faculteit Bètawetenschappen

Informatical

Bibliotheek voor memofuncties: aanpak (onveranderd)

Kies een (geparameteriseerd) datatype *Memo* voor memotabellen.

Definieer functies tabulate en apply,

```
tabulate :: (Integer \to \alpha) \to Memo \alpha \ apply :: Memo \alpha \to Integer \to \alpha
```

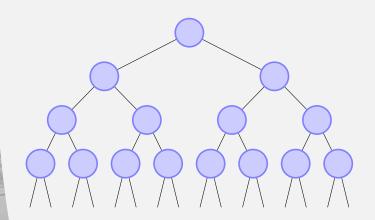
zodat:

- ► tabulate f een (lazy) memotabel met alle functiewaarden van f oplevert en
- ightharpoonup apply $mem\ n$ de waarde voor n in mem oplevert.

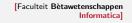
Definieer een dekpuntcombinator memo in termen van tabulate en apply.

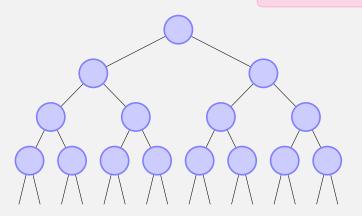
[Faculteit Bètawetenschappen Informatica]

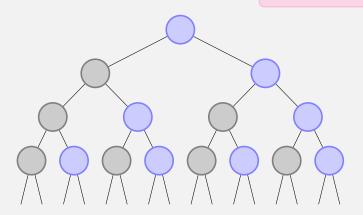

- Oneindige binaire boom met waarden in knopen.
 - Geen waarden in linkerkinderen

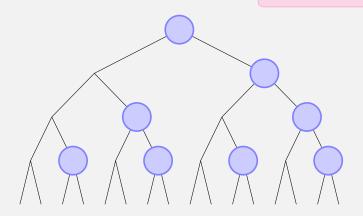
- Oneindige binaire boom met waarden in knopen.
- Geen waarden in linkerkinderen.

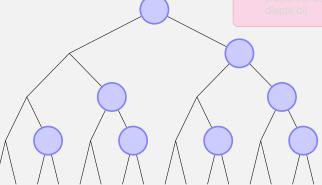
- Oneindige binaire boom met waarden in knopen.
- Geen waarden in linkerkinderen.

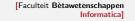

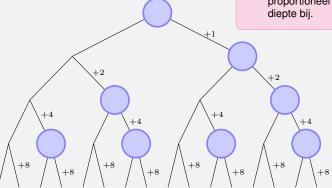
- De zoeksleutel voor een rechterkind wordt bepaald door de rechtertakken op het pad vanaf de wortel.
 - proportioneel aan zijn diepte bii.

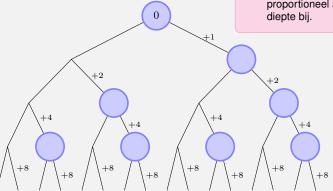

- De zoeksleutel voor een rechterkind wordt bepaald door de rechtertakken op het pad vanaf de wortel.
- ledere rechtertak draagt proportioneel aan zijn diepte bij.

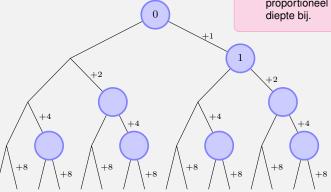

- De zoeksleutel voor een rechterkind wordt bepaald door de rechtertakken op het pad vanaf de wortel.
- ledere rechtertak draagt proportioneel aan zijn diepte bij.

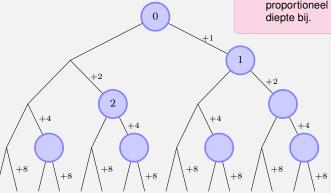

- De zoeksleutel voor een rechterkind wordt bepaald door de rechtertakken op het pad vanaf de wortel.
- ledere rechtertak draagt proportioneel aan zijn diepte bij.

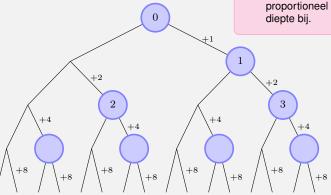

- De zoeksleutel voor een rechterkind wordt bepaald door de rechtertakken op het pad vanaf de wortel.
- ledere rechtertak draagt proportioneel aan zijn diepte bij.

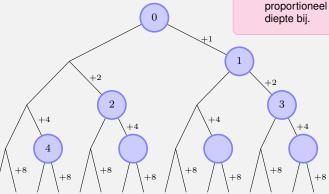

- De zoeksleutel voor een rechterkind wordt bepaald door de rechtertakken op het pad vanaf de wortel.
- ledere rechtertak draagt proportioneel aan zijn diepte bij.

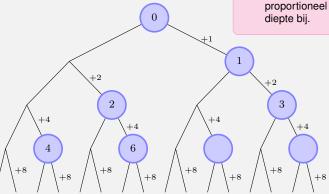

- De zoeksleutel voor een rechterkind wordt bepaald door de rechtertakken op het pad vanaf de wortel.
- ledere rechtertak draagt proportioneel aan zijn diepte bij.

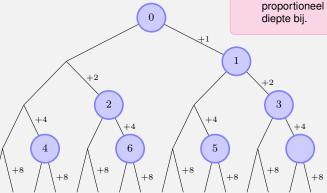

- De zoeksleutel voor een rechterkind wordt bepaald door de rechtertakken op het pad vanaf de wortel.
- ledere rechtertak draagt proportioneel aan zijn diepte bij.

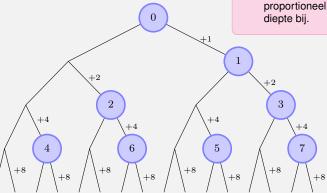
- De zoeksleutel voor een rechterkind wordt bepaald door de rechtertakken op het pad vanaf de wortel.
- ledere rechtertak draagt proportioneel aan zijn diepte bij.

◆□▶◆御▶◆団▶◆団▶ 団 めの◎

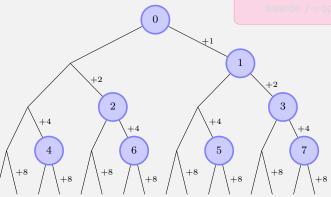
- De zoeksleutel voor een rechterkind wordt bepaald door de rechtertakken op het pad vanaf de wortel.
- ledere rechtertak draagt proportioneel aan zijn diepte bij.

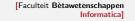

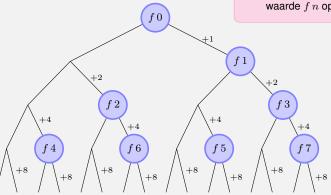
- ▶ In de knopen slaan we waarden voor een te memoïseren functie f op.
 - zoeksleutel n wordt de waarde f n oogeslagen.

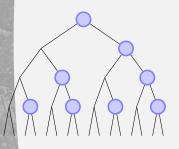
- ▶ In de knopen slaan we waarden voor een te memoïseren functie f op.
- In een rechterkind met zoeksleutel n wordt de waarde f n opgeslagen.

◆ロト ◆昼 ト ◆ 差 ト → 差 り へ ○

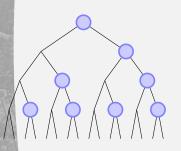
Datatype voor memobomen

Type van oneindige binaire bomen met waarden in de wortel en in elk rechterkind.

Faculteit Bètawetenschappen

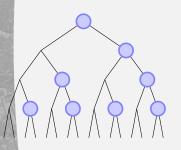
Datatype voor memobomen

Type van oneindige binaire bomen met waarden in de wortel en in elk rechterkind.

```
data Memo \ \alpha = Memo \ (Memo' \ \alpha) \ \alpha \ (Memo \ \alpha)
data Memo' \ \alpha = Memo' \ (Memo' \ \alpha) \ \ \ (Memo \ \alpha)
```

Datatype voor memobomen

Type van oneindige binaire bomen met waarden in de wortel en in elk rechterkind.

```
data Memo' \alpha = Memo' (Memo' \alpha) \alpha (Memo \alpha)
data Memo' \alpha = Memo' (Memo' \alpha) (Memo \alpha)
```

Wemo en Memo' zijn wederzijds recursief definieerd.

[Faculteit Bètawetenschappen Informatica]

Memoboomconstructie

```
tabulate :: (Integer \rightarrow \alpha) \rightarrow Memo \ \alpha
tabulate \ f = tab \ 0 \ 1
\mathbf{where}
tab \ k \ i =
\mathbf{let} \ j = 2 * i \ \mathbf{in} \ Memo \ (tab' \ k \ j) \ (f \ k) \ (tab \ (k+i) \ j)
tab' \ k \ i =
\mathbf{let} \ j = 2 * i \ \mathbf{in} \ Memo' \ (tab' \ k \ j) \ (tab \ (k+i) \ j)
```

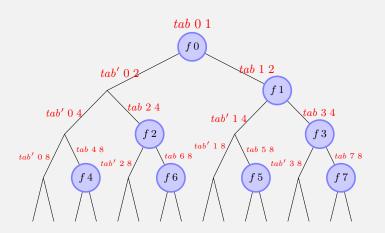
Hulpfunctie argumenten:

- Voor tab: eerstvolgende zoeksleutel en volgende toename van de zoeksleutel.
- Voor tab': vorige zoeksleutel en volgende toename van de zoeksleutel.

Memoboomconstructie: voorbeeld

tabulate f

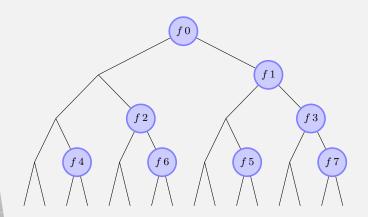

Zoeken in een memoboom

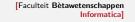
```
\begin{array}{c} apply :: \textbf{\textit{Memo}} \ \alpha \rightarrow \textbf{\textit{Integer}} \rightarrow \alpha \\ apply = app \\ \textbf{\textbf{where}} \\ app \ (\textbf{\textit{Memo}} \ l \ x \ r) \ n \ | \ n \equiv 0 \\ & | \ even \ n \ = app' \ l \ (n \ div \ 2) \\ & | \ otherwise = app \ r \ (n \ div \ 2) \\ & | \ otherwise = app' \ l \ (n \ div \ 2) \\ & | \ otherwise = app \ r \ (n \ div \ 2) \\ & | \ otherwise = app \ r \ (n \ div \ 2) \end{array}
```

In iedere recursieve stap wordt de zoeksleutel gehalveerd en dalen we één niveau af in de memoboom.

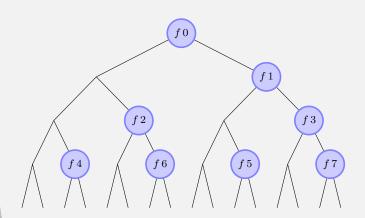
Als de zoeksleutel 0 is, leveren we de waarde in de huidige knoop op.

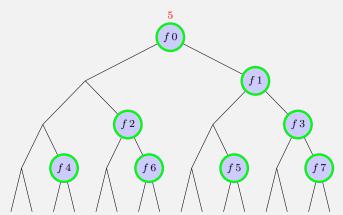

 $apply \sum_{i=1}^{n} 5$

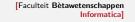

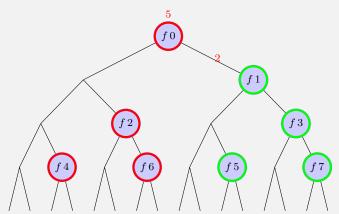

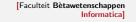

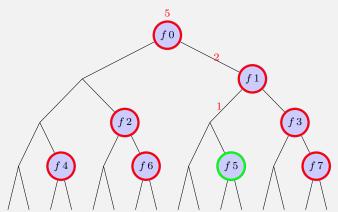

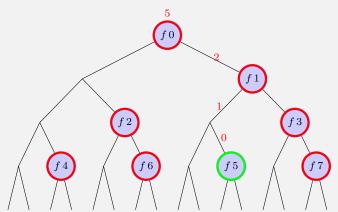

Memocombinator (onveranderd)

De definitie van memo is onafhankelijk van de tabelrepresentatie:

```
memo :: ((Integer \rightarrow \alpha) \rightarrow Integer \rightarrow \alpha) \rightarrow Integer \rightarrow \alpha
memo \quad f' \qquad = f
\mathbf{where}
f = apply \ (tabulate \ (f' \ f))
```

Fibonaccireeks met memobomen

```
fib :: Integer \rightarrow Integer

fib = memo fib'

where

fib' f 0 = 0

fib' f 1 = 1

fib' f n = f (n-2) + f (n-1)
```

Main>

Main> fib 5000

Faculteit Bètawetenschappen

```
Main > fib 5000 
 3878968454388325633701916308325905312082127714... 
 0.37 secs, 26809216 bytes
```

Main>

Faculteit Bètawetenschappen

Informatical

```
Main> fib\ 5000 3878968454388325633701916308325905312082127714... 0.37 secs, 26809216 bytes
```

Main > fib 5000

イロトイクトイミトイミト ヨ かなべ

```
Main > fib 5000 
 3878968454388325633701916308325905312082127714... 
 0.37 secs, 26809216 bytes 
 Main > fib 5000 
 3878968454388325633701916308325905312082127714... 
 0.02 secs, 532752 bytes
```


Faculteit Bètawetenschappen

Conclusies

- ► Efficiëntere tabelstructuur vergt wat meer programmeerwerk, maar is een 'one-time investment'.
- Keuze voor datastructuur niet zichtbaar voor gebruiker bibliotheek.
- ► Enige aanpassing aan gebruikerskant bibliotheek: expliciet maken van het recursiepatroon.

